

Karty graficzne: budowa, zasada działania, standardy, parametry, dodatkowe funkcje

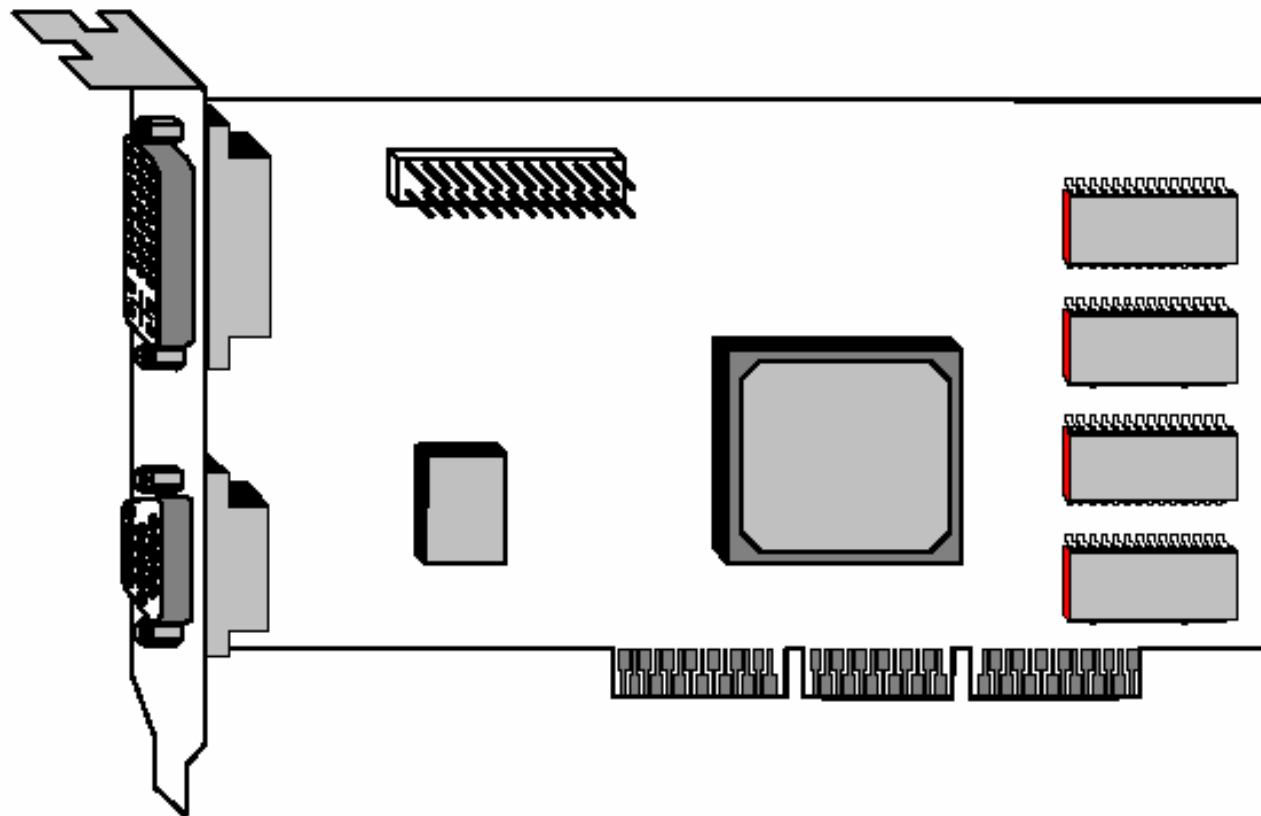
Treść niniejszej prezentacji oparto na artykułach pisma „Komputer Świat Ekspert”: 6/2005, 12/2006

Warto kupować ten miesięcznik za cenę 9,90 zł, gdzie co miesiąc znajdziemy 1-2 programów legalnych dla czytelników tego pisma oraz wiele przydatnych wskazówek dla użytkowników domowych komputerów, a także dla fachowców i amatorów.

Widok karty graficznej

Gniazda karty graficznej

D-Sub – wyjście do monitora

TV – Out – wyjście do telewizora (analogowe)

DVI – wyjście do monitora cyfrowego

BNC – wyjścia (każde oddzielnie dla koloru RGB)

Producenci układów graficznych

ATI (firma przejęta przez AMD) – rodzina kart Radeon

Intel – kontroluje 60% rynku kart,

NVIDIA – rodzina kart GeForce

AMD – wiodący producent procesorów, konkurent Intela

Matrox – rodzina kart Millennium, oraz G4xx, G5xx

SiS – mało znaczący tajwański producent

VIA – produkuje zintegrowane ukł. graficzne i chipsety

Złącza do kart graficznych

AGP

PCI-EXPRESS,

Jeśli nie masz płyty głównej z PCI-E, to kup kartę ze złączem AGP, która ma zbliżoną wydajność do kart PCI-Express. Nie wydawaj pieniędzy na wymianę całej płyty głównej.

Podstawowe elementy karty

GPU

Pamięć RAM

Parametry pamięci RAM

Częstotliwość taktowania [w MHz] im wyższa tym szybsza karta

Pojemność pamięci [w MB] – im większa tym większa rozdzielczość w grach 3D, standardowo 256 MB

Szerokość szyny danych [w bitach] – szerokość strumienia danych płynących z GPU do pamięci.

GPU

To procesor graficzny karty którego budowa jest o wiele bardziej skomplikowana niż budowa procesora systemowego.

GPU zawiera TMU (ang. Texture Mapping Unit), jednostka zajmująca się nakładaniem tekstur na obiekty sceny 3D, wykonująca obliczenia dla shaderów.

ROP (ang. Raster Operator Processor) – procesor zapisujący piksele w pamięci karty.

parametr fillrate – prędkość wypełniania wielokątów sceny 3D pikselami.

Shadery, czyli jednostki cieniowania

Umożliwiają dodawanie do sceny 3D efektów specjalnych, świetlnych:

Vertex shader: działania na wierzchołkach wielokątów

Pixel shader: kolorowanie pikseli

Dzięki nim w grach obserwujemy półprzezroczystą, odbijającą otoczenie, falującą wodę.

Shadery, czyli jednostki cieniowania

Geometry shader: działania na całych obiektach

Wykorzystywane są przez biblioteki DirectX 10.

Najnowsze to **Unified Shadery**, które będą zależnie od potrzeb wykonywać zadania pixel, vertex lub geometry równoległe dzięki czemu karta osiągnie pełną moc, a animacje będą płynne.

Ulepszenia dla kart ATI

Klikamy prawym przyciskiem myszy na ikonę ATI

Wybieramy CATALYST Control Center

W zakładce Ustawienia grafiki rozwijamy ikonę 3D

Wybieramy opcję Wszystkie ustawienia

Za pomocą suwaków dobieramy czy chcemy mieć lepszą grafikę czy też lepszą animację.

Ulepszenia dla kart NVIDIA

Klikamy prawym przyciskiem myszy na ikonę NVIDIA

Wybieramy **Performance & Quality Settings**

Z listy wybieramy **Anisotropic filtering** lub **Antialiasing settings**

W nowo rozwiniętym menu ustawiamy, w jakim stopniu funkcja ma poprawić obraz.

Większa wartość oznacza lepszą grafikę, ale spowalnia animację.

Efekty graficzne

FSAA – pełnoekranowe wygładzanie krawędzi.
Potrzebna jest duża ilość pamięci na karcie

FA – filtrowanie anizotropowe, czyli nakładanie tekstur tak aby powierzchnia Ziemi w symulatorze lotu samolotem był odpowiednio zniekształcona.
Powoduje duże obciążenie układu GPU.

HDR – renderowanie o wysokiej rozpiętości dynamicznej barw.
Wyświetlanie obrazu 3D tak jakby go widziało oko ludzkie.
Powoduje największe obciążenie układu GPU.

PORÓWNANIE KART ATI Radeon i NVIDIA GeForce

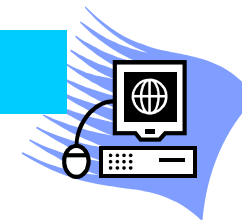
Karty PCI-E do 600 zł

Karty zintegrowane z płytą główną, to najtańsze rozwiązanie, a niektóre gry będą miały problemy z ich obsługą.

Radeon X1300XT będzie bardzo wydajną kartą za niską cenę, kupuj kartę wyposażoną w chłodzenie.

Gniazda: D-Sub, DVI, TV-out.

Najszybsza karta to GeForce 7600GS, a najwolniejsza to Radeon X1300Pro.

Karty PCI-E od 600 zł do 1200 zł

Karta **Radeon X1900XT** najlepiej sprawdza się w nowszych grach, a karta **GeForce 7600GT** będzie lepsza do starszych gier.

Karta GeForce 7600GT szybsza o 30% od GeForce 7600GS, a najwolniejsza to Radeon X1300Pro.

Karty PCI-E powyżej 1200 zł

Karty te oferują następujące parametry:

Szybki GPU

512 MB pamięci GDDR3, albo 768 MB (wersja **GTX**)

256-bitowa szyna danych, a nawet 384-bity (za ok. 2200 zł)

Karta **GeForce 8800** będzie tutaj jako jedyna kompatybilna z DirectX 10 i wyposażona w 768 MB pamięci. Charakteryzuje się ona też tym, że ma kilka specyficznych rozwiązań:

Podwójne gniazdo zasilania

CSAA

Stream Processor

Karta GeForce 8800GTX

Cena około 2200 zł

Podwójne gniazdo zasilania – pobór mocy wynosi aż 145 W, dlatego należy posiadać zasilacz z dwiema wtyczkami zasilającymi do kart graficznych.

CSAA – metoda wygładzania krawędzi mniej obciążająca GPU niż metoda FSAA.

Stream Processor (posiada zunifikowany shader) – pracuje z częstotliwością 1350 MHz tj. około 2 razy więcej niż GPU.

Zasilanie karty GeForce 8800GTX

Dwa 6-pinowe gniazda zgodne ze standardem PCI-Express
Specjalny zasilacz o mocy 470 W – cena ponad 300 zł

Zapowiadany konkurencyjny produkt **ATI R600** ma podobno pobierać jeszcze więcej prądu (moc **ponad 200 W**)

Uwaga: karta **GeForce 7950GX2** jest bardzo droga ok.. 2200 zł a jest tak samo lub gorzej wydajna jak karty znacznie tańsze!!!

Parametry kart graficznych GeForce znajdują się w pliku
[TI UTK 038 Karty graficzne.xls](#)

GDZIE SZUKAĆ UAKTUALNIENIŃ STEROWNIKÓW DO KART GRAFICZNYCH?

SPRAWDZAMY WERSJĘ STEROWNIKA

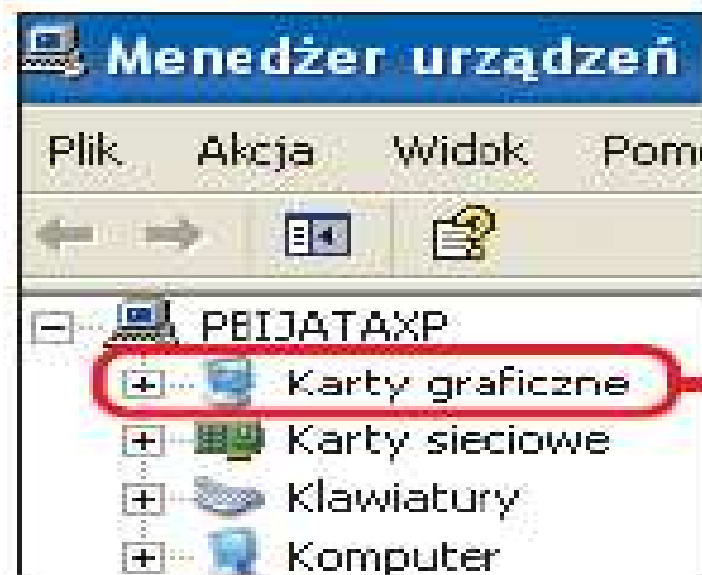
Sprawdzamy wersję sterownika

»»» Aby sprawdzić aktualną wersję sterownika urządzenia, klikamy na

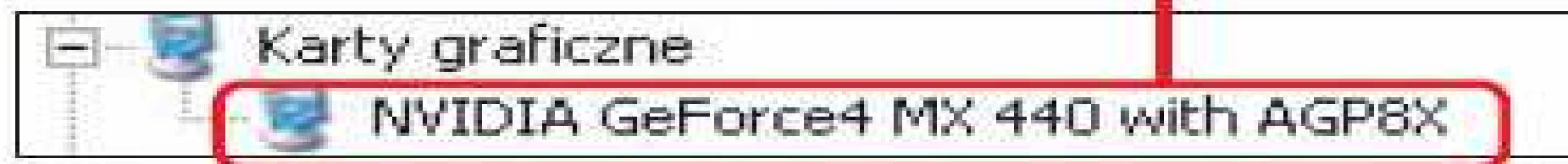
 Start, **Panel sterowania** oraz na i dwukrotnie na .

 Przełącz do widoku klasycznego

W wywołanym oknie przechodzimy na zakładkę **Sprzęt** i klikamy na przycisk **Menedżer urządzeń**. Z listy wybieramy kliknięciem urządzenie .

Następnie klikamy dwukrotnie na nazwę urządzenia . Przechodzimy na zakładkę .

W wywołanym oknie odczytujemy wersję sterownika .

Odszukujemy sterowniki

»»» Łączymy się z internetem i uruchamiamy przeglądarkę WWW.

Wpisujemy adres `www.komputer-swiat.pl` i wciskamy . Klikamy na **Komputer Świat** oraz na **Gdzie szukać sterowników i aktualizacji** ».

Z listy `Komputer Świat 25/2006` wybieramy numer Komputera Świata, w którym znaleźliśmy sterownik, i klikamy na **Pokaż**. Odszukujemy nazwę producenta i numer wersji sterownika . Klikamy na odnośnik .

»»» Możemy także skorzystać z wyszukiwarki. Klikamy

na **Szukaj** i w pole wpisujemy nazwę poszukiwanego producenta naszego urządzenia.

Następnie klikamy na , po chwili wyświetla się lista wyników, podobnie jak na ilustracji poniżej. Klikamy na odpowiedni odnośnik. kr

Nr	Produkt	Wersja sterownika/aktualizacji	Wersja systemu	Zmiany
Sprzęt				
1	ATI - karty graficzne	Catalyst 6.11	Win XP	Najnowsza, oficjalna wersja sterowników do kart graficznych z serii Radeon
2	ATI - karty graficzne	Catalyst 8.31.100	Win Vista	Najnowsza, oficjalna wersja sterowników do karty graficznej Radeon 9600
3	NVIDIA - karty graficzne	ForceWare 93.71	Win 2000/XP	Najnowsze oficjalne sterowniki do kart graficznych NVIDIA
4	NVIDIA - karty graficzne	ForceWare 93.71	Win XP 64	Najnowsze oficjalne sterowniki do kart graficznych NVIDIA
5	NVIDIA - karty graficzne	ForceWare 81.98	Win 98/Me	Najnowsze oficjalne sterowniki do kart graficznych NVIDIA
6	NVIDIA - karty graficzne	ForceWare 97.46	Win Vista	Najnowsze oficjalne sterowniki do kart graficznych NVIDIA
7	NVIDIA - karty graficzne	1.0-9746	Linux	Sterowniki przeznaczone do kart graficznych NVIDIA
8	NVIDIA - układy dźwiękowe	nForce Audio Driver 9.37	Win 2000/XP	Sterowniki do układów dźwiękowych nForce, nForce2, nForce3, nForce4
9	NVIDIA - układy dźwiękowe	nForce Audio Driver 9.37	Win XP 64	Sterowniki do układów dźwiękowych nForce, nForce2, nForce3, nForce4
10	Realtek - układy dźwiękowe	High Definition Audio 1.55	Win Vista	Sterowniki do układów dźwiękowych montowanych na nowych płytach gł
11	Realtek - układy dźwiękowe	High Definition Audio 1.54	Win 2000/Me/XP	Sterowniki do układów dźwiękowych montowanych na nowych płytach gł
12	Realtek - układy dźwiękowe	Realtek AC97 Driver 3.95	Win Vista	Nowe sterowniki przeznaczone do układów dźwiękowych ALC-1xx/201/2xx/6xx/8xx n
13	Realtek - układy dźwiękowe	Realtek AC97 Driver 3.97	Win 98/2000/Me/XP	Nowe sterowniki przeznaczone do układów dźwiękowych ALC-1xx/201/2xx/6xx/8xx n
14	SiS - porty AGP	SiS AGP (GART) Driver 1.21	Win 98/2000/Me/XP	Nowa wersja sterownika portu AGP do płyt głównych z chipsetem SiS
15	VIA - płyty główne	HyperionPro 5.10A	Win 98/2000/Me/XP	Sterowniki do płyt głównych na chipsetach VIA
16	VIA - układy dźwiękowe	Audio 6.70b	Win 98/2000/Me/XP	Sterowniki do układów dźwiękowych VIA